

Centraal Bureau voor de Statistiek

Persbericht

PB02-196
26 september 2002
9.30 uur

Werkgelegenheid commerciële sector daalt

Voor het eerst sinds 1994 is het aantal banen van werknemers in commerciële bedrijven teruggelopen. Dit blijkt uit de nieuwste arbeidsgegevens van het CBS. Toch is het totaal aantal banen in Nederland in het tweede kwartaal van 2002 nog 78 duizend hoger dan een jaar eerder. Deze stijging komt volledig voor rekening van zorg en overheid. De loonkosten zijn in het tweede kwartaal toegenomen met 5 procent.

Minder banen in industrie en zakelijke dienstverlening

Bij de commerciële bedrijven (alle bedrijven minus overheid en zorg) is het aantal banen in het tweede kwartaal 9 duizend lager dan in het tweede kwartaal 2001. Het aantal banen in de industrie is 17 duizend lager dan een jaar eerder. Dit is een daling van 1,6 procent. In 2001 was de groei nog licht positief. Ook in de financiële en zakelijke dienstverlening is het aantal banen lager. In de overige commerciële bedrijfstakken zoals handel en horeca, bouwnijverheid, en vervoer en communicatie ligt de groei tussen 0 en 1 procent. Het groeicijfer is echter in alle commerciële bedrijfstakken duidelijk lager dan in voorgaande kwartalen.

Banengroei bij overheid en zorg zet sterk door

De banengroei in Nederland komt in het tweede kwartaal van 2002 geheel voor rekening van zorg en overheid. In de zorg en de overige niet-commerciële dienstverlening zijn er in één jaar tijd 57 duizend banen bijgekomen, bij de overheid (inclusief onderwijs) 30 duizend. Het groeitempo van de werkgelegenheid versnelde zelfs weer iets in het tweede kwartaal. De zorg kende een groei van 4,4 procent, de overheid van 3,2 procent.

Groei voltijdbanen meer dan gehalveerd

Ook de werkgelegenheidsgroei omgerekend in voltijdbanen (arbeidsjaren) neemt dit jaar in rap tempo af. In 2000 en 2001 steeg het aantal voltijdbanen van werknemers telkens met 2,1 procent. In het eerste kwartaal van 2002 was die groei nog maar 1,4 procent. Met 0,8 procent is de werkgelegenheidsgroei in het tweede kwartaal nog meer teruggelopen en bedraagt nu minder dan de helft van de groei van 2001. Zowel bij mannen als vrouwen vertraagt de banengroei. Wel blijft de werkgelegenheid van vrouwen nog altijd sneller

www.cbs.nl

Het CBS
is een dienst van
het Ministerie van
Economische Zaken

Voor achtergrondinformatie en meer details over dit onderwerp kunt u contact opnemen met de persdienst van het CBS.

Tel. (070) 337 58 16

Fax (070) 337 59 71

E-mail: persdienst@cbs.nl

groeien dan die van mannen, 1,6 procent tegen 0,3 procent.

Loonkosten stijgen met 5 procent

De loonkosten per arbeidsjaar nemen in het tweede kwartaal toe met gemiddeld 5,0 procent. De stijging blijft daarmee op het niveau van 2001. De CAO-loonstijging neemt daarentegen af van gemiddeld 4,8 procent in 2001 naar 3,4 procent in het tweede kwartaal 2002. De spreiding van de loonkostenstijging naar bedrijfstak is relatief groot. De gemiddelde loonkostenstijging is het hoogst in de financiële en zakelijke dienstverlening. Dit komt mogelijk doordat de vermindering van de werkgelegenheid zich juist voordoet bij de relatief lager betaalde krachten. Die verandering in de samenstelling van het werknemersbestand heeft een verhogend effect op het gemiddelde. De loonstijging is het laagst bij de overheid. De flinke instroom hier krijgt minder betaald dan de zittende werknemers.

Ommekeer op arbeidsmarkt zet door

Sinds begin 2001 ligt de kwartaal-op-kwartaalgroei van de economie in de buurt van de nullijn. De werkgelegenheid bleef aanvankelijk echter onvertraagd doorgroeien, maar reageert inmiddels wel op het nagenoeg stilvallen van de economische groei. Bedrijven gingen nog enige tijd door met het vullen van het hoge aantal openstaande vacatures. In de tweede helft van 2001 begon het aantal openstaande vacatures terug te lopen. Uit eveneens vandaag bekend gemaakte vacaturecijfers blijkt dat deze ontwikkeling zich in het eerste halfjaar van 2002 versneld heeft voortgezet. De ommekeer op de arbeidsmarkt blijkt ook uit de ontwikkeling van de werkloosheid. Na zeven jaar daling stijgt de werkloosheid weer. Inmiddels is het aantal geregistreerde werklozen circa 30 duizend hoger dan een jaar geleden.

Nog steeds ligt de groei van de werkgelegenheid boven de groei van de economie. Daardoor is in de eerste helft van 2002 de arbeidsproductiviteit in de marktsector naar schatting 0,5 procent lager dan in 2001.

Technische toelichting

Bovenstaande gegevens zijn ontleend aan de Arbeidsrekeningen; deze vormen een geïntegreerd stelsel van gegevens over de arbeidsmarkt. Hiervoor worden diverse bronnen gebruikt, zoals de jaar- en kwartaalcijfers uit de Enquête Werkgelegenheid en Lonen, de Enquête Beroepsbevolking en gegevens over Verloonde dagen en Loonsommen. De Arbeidsrekeningen zijn consistent met de Nationale rekeningen.

Voor het samenstellen van de kwartaalgegevens over werkgelegenheid en lonen is vooral gebruik gemaakt van de kwartaaluitkomsten van de Enquête Werkgelegenheid en Lonen. Dit onderzoek meet elk kwartaal het aantal banen bij bedrijven en instellingen per ultimo van een kwartaal en de loonsommen van werknemers in dat kwartaal. Dit gebeurt op basis van een steekproef bij bedrijven en instellingen.

De gegevens in dit persbericht hebben uitsluitend betrekking op banen van *werknemers*. Het aantal banen van werknemers in de Arbeidsrekeningen is het gemiddelde aantal banen in een kwartaal of in een jaar. Er wordt niet voor seizoen gecorrigeerd. Om deze reden worden alleen jaar-op-jaarmutaties van kwartalen gepubliceerd.

Een arbeidsjaar wordt berekend door alle (deeltijd)banen om te rekenen naar voltijdbanen. Twee halve banen leveren samen 1 arbeidsjaar op. Arbeidsjaar en voltijd baan zijn dus synoniem.

De arbeidsproductiviteitsontwikkeling is de volumeverandering van de toegevoegde waarde per arbeidsjaar.

De loonkosten voor werkgevers bestaan uit twee componenten: lonen en salarissen enerzijds en sociale premies ten laste van werkgevers anderzijds. Dit begrip loonkosten komt overeen met het begrip beloning van werknemers in de Nationale rekeningen.

Voor de CAO-loonstijging is de CAO-loonstijging per maand inclusief bijzondere beloningen genomen.

Tabel 1. Banen van werknemers naar bedrijfstak

	2000	2001	2001			2002	
			II	III	IV	I	II
1000 banen							
Landbouw en visserij	118	121	123	128	124	114	125
Delfstoffenwinning	9	8	8	8	8	9	9
Industrie	1053	1055	1056	1056	1054	1045	1039
Energie en water	37	36	36	36	36	36	37
Bouwnijverheid	429	439	436	447	447	430	438
Handel, horeca en reparatie	1520	1557	1559	1559	1560	1570	1572
Vervoer en communicatie	452	465	463	470	469	465	463
Financiële en zakelijke diensten	1497	1524	1524	1534	1525	1511	1516
Overheid	906	931	930	930	939	952	960
Zorg en overige diensten	1263	1314	1306	1325	1336	1346	1363
Totaal	7284	7450	7443	7492	7498	7477	7521
w.v. mannen	4118	4175	4180	4195	4184	4168	4200
Vrouwen	3166	3275	3262	3297	3314	3308	3321
% -verandering t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar							
Landbouw en visserij	-1,2	2,6	3,0	2,6	2,4	2,9	1,2
Delfstoffenwinning	-2,9	-3,6	-5,6	-3,6	-1,5	0,1	2,1
Industrie	0,8	0,2	0,2	0,2	-0,1	-0,8	-1,6
Energie en water	-3,5	-2,6	-2,6	-2,3	-2,1	-0,9	0,1
Bouwnijverheid	2,9	2,2	2,3	2,1	1,8	1,2	0,4
Handel, horeca en reparatie	3,3	2,4	2,6	2,2	1,7	1,4	0,9
Vervoer en communicatie	5,2	2,9	3,0	2,6	2,2	1,1	0,0
Financiële en zakelijke diensten	2,9	1,8	1,8	1,5	1,2	-0,1	-0,6
Overheid	1,7	2,8	2,8	3,0	3,2	3,0	3,2
Zorg en overige diensten	2,1	4,1	3,9	4,2	4,4	4,3	4,4
Totaal	2,4	2,3	2,3	2,2	2,0	1,5	1,1
w.v. mannen	1,5	1,4	1,4	1,3	1,1	0,7	0,5
Vrouwen	3,6	3,5	3,5	3,5	3,2	2,5	1,8

Bron: CBS

Tabel 2. Arbeidsvolume van werknemers naar bedrijfstak

	2000	2001	2001			2002	
			II	III	IV	I	II
1000 arbeidsjaren							
Landbouw en visserij	87	89	91	93	90	84	92
Delfstoffenwinning	8	8	8	8	8	8	8
Industrie	932	934	935	934	932	927	919
Energie en water	34	33	34	33	33	33	34
Bouwnijverheid	407	415	413	422	422	406	415
Handel, horeca en reparatie	1073	1098	1108	1100	1090	1109	1116
Vervoer en communicatie	379	390	386	393	394	389	386
Financiële en zakelijke diensten	1179	1201	1207	1206	1197	1195	1199
Overheid	731	751	751	751	758	768	774
Zorg en overige diensten	835	868	865	873	877	893	900
Totaal	5665	5786	5798	5814	5800	5813	5844
w.v. mannen	3649	3697	3707	3713	3698	3695	3720
Vrouwen	2016	2090	2091	2101	2102	2119	2124
% -verandering t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar							
Landbouw en visserij	-0,1	2,7	3,7	2,9	3,0	3,1	1,1
Delfstoffenwinning	-1,4	-3,7	-5,8	-3,8	-1,7	0,1	2,0
Industrie	0,2	0,2	0,1	0,1	-0,1	-0,8	-1,7
Energie en water	-4,2	-2,6	-2,6	-2,3	-2,1	-1,1	0,1
Bouwnijverheid	2,5	1,9	2,0	1,8	1,7	1,2	0,4
Handel, horeca en reparatie	2,8	2,3	2,6	2,3	2,0	1,4	0,8
Vervoer en communicatie	4,7	2,8	2,8	2,5	2,2	1,2	0,0
Financiële en zakelijke diensten	2,8	1,9	2,1	1,9	1,5	0,1	-0,6
Overheid	1,3	2,8	2,9	3,0	3,2	2,9	3,0
Zorg en overige diensten	2,5	3,9	4,0	4,0	4,4	4,4	4,0
Totaal	2,1	2,1	2,3	2,2	2,0	1,4	0,8
w.v. mannen	1,3	1,3	1,4	1,3	1,2	0,7	0,3
Vrouwen	3,8	3,6	3,8	3,8	3,5	2,6	1,6

Bron: CBS

Tabel 3. Loonkosten per arbeidsjaar naar bedrijfstak

	2000	2001	2001			2002	
			II	III	IV	I	II
1000 euro							
Landbouw en visserij	27,0	28,4	7,7	6,9	7,1	7,0	8,1
Delfstoffenwinning	62,3	66,2	17,1	15,3	17,1	17,4	18,0
Industrie	37,7	39,4	11,3	9,1	9,9	9,5	11,9
Energie en water	47,4	49,8	14,2	12,0	12,1	12,0	14,7
Bouwnijverheid	35,3	37,4	10,9	9,0	8,9	9,1	11,5
Handel, horeca en reparatie	30,2	31,5	8,9	7,4	7,9	7,7	9,4
Vervoer en communicatie	38,9	40,8	11,6	9,5	10,4	9,9	12,2
Financiële en zakelijke diensten	38,3	40,6	11,4	9,5	10,3	10,1	12,1
Overheid	44,8	47,3	13,8	11,1	11,5	11,3	14,2
Zorg en overige diensten	31,7	32,9	9,5	7,8	8,0	7,9	10,0
Totaal	36,3	38,1	10,9	8,9	9,4	9,3	11,4
% -verandering t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar							
Landbouw en visserij	4,8	5,4	1,9	6,0	5,8	3,4	5,8
Delfstoffenwinning	1,3	6,2	5,3	6,9	8,1	4,5	5,5
Industrie	4,7	4,7	4,6	4,9	4,9	4,3	5,2
Energie en water	4,3	5,2	5,4	5,0	4,8	4,5	3,7
Bouwnijverheid	4,3	6,1	6,4	5,8	6,4	5,8	5,2
Handel, horeca en reparatie	4,8	4,4	3,4	4,4	4,9	4,7	4,9
Vervoer en communicatie	4,1	5,1	5,1	5,1	5,2	4,6	5,2
Financiële en zakelijke diensten	5,9	5,8	6,5	5,4	6,4	6,0	6,5
Overheid	4,2	5,5	5,6	5,3	5,4	3,2	3,0
Zorg en overige diensten	3,7	3,8	3,6	3,3	4,3	3,8	4,8
Totaal	4,6	5,0	4,9	4,8	5,3	4,6	5,0

Bron: CBS